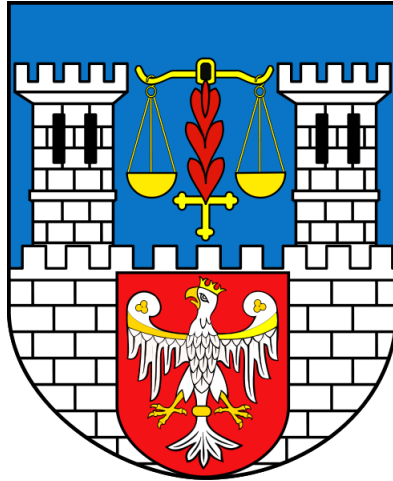

Załącznik do Uchwały
nr LV/469/2014
Rady Powiatu Jarosławskiego
z dnia 14 listopada 2014r.

**POWIATOWY PROGRAM ROZWOJU
PIECZY ZASTĘPCZEJ
w Powiecie Jarosławskim
na lata 2015-2017**

październik 2014

PROGRAM ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ W POWIECIE JAROSŁAWSKIM NA LATA 2015-2017

Spis treści:

- 1. Wstęp**
- 2. Podstawa prawna programu**
- 3. Diagnoza**
 - 3.1 Sytuacja społeczna rodzin w powiecie jarosławskim**
 - 3.2 Analiza systemu pieczy zastępczej w powiecie jarosławskim**
- 4. Cel główny i cele szczegółowe programu**
- 5. Zadania do realizacji w ramach Programu rozwoju pieczy zastępczej w powiecie jarosławskim na lata 2015-2017**
- 6. Realizator zadań**
- 7. Wskaźniki osiągnięcia celów**
- 8. Monitoring programu**
- 9. Ewaluacja programu**
- 10. Źródła finansowania programu**
- 11. Zasady realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.**
- 12. Limit rodzin zastępczych zawodowych**
- 13. Planowany budżet**
- 14. Zakładane rezultaty realizacji programu**

1. WSTĘP

Zgodnie z art. 180 pkt 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2013r. poz. 135 z późn. zm.) zwanej dalej ustawą, do zadań własnych powiatu należy m.in.: opracowanie i realizacja 3-letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających między innymi coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych.

Na lata 2012-2014 został opracowany Powiatowy Program Rozwoju pieczy zastępczej w powiecie jarosławskim przyjęty Uchwałą Nr XVIII/180/2012 Rady Powiatu Jarosławskiego z dnia 29 marca 2012r.

Obecnie wymaga on uaktualnienia i wyznaczenia celów i kierunków działań systemu pieczy zastępczej w Powiecie Jarosławskim na lata 2015-2017.

2. PODSTAWA PRAWNA PROGRAMU

Program powstał w oparciu o obowiązujące regulacje prawne – art. 180 pkt. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Działania w zakresie rozwoju pieczy zastępczej, w tym zadania zapisane w niniejszym Programie, podejmowane są i realizowane w oparciu o następujące akty prawne;

- 1) Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 1997r. Nr 78, poz. 483 z późn. zm.);
- 2) Konwencja o Prawach Dziecka (Dz. U. z 1991 r. Nr 120, poz. 526);
- 3) ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2013r. poz. 135 z późn. zm.);
- 4) ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2013r., poz. 182 z późn. zm.);
- 5) ustawa z dnia 5 czerwca 1998r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2013r. poz. 595);
- 6) rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011r., w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz.U. z 2011r. Nr 292, poz. 1720);
- 7) rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2011r. w sprawie szkoleń dla kandydatów do sprawowania pieczy zastępczej (Dz. U. z 2011r. Nr 274, poz. 1620);
- 8) rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 sierpnia 2012r. w sprawie udzielenia pomocy na usamodzielnienie, kontynuowanie nauki oraz zagospodarowanie (Dz. U. z 2012r. poz. 954)
- 9) Strategia Rozwoju Województwa Podkarpackiego na lata 2007-2020
- 10) Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w powiecie jarosławskim na lata 2007-2015 przyjęta Uchwałą Nr XIV/152/07 Rady Powiatu Jarosławskiego z dnia 6 grudnia 2007r.
- 11) Powiatowy Program Opieki nad Dzieckiem i Rodziną na lata 2011-2016 przyjęty Uchwałą Nr 55/2011 Zarządu Powiatu Jarosławskiego z dnia 9 maja 2011r.

3. DIAGNOZA

3.1 Sytuacja społeczna rodzin w Powiecie Jarosławskim

W Powiecie Jarosławskim w roku 2013r. zamieszkiwało 122.130 osób (dane GUS na dzień 31.12.2013r.), w tym 26.926 dzieci. Liczba mieszkańców Powiatu się zmniejsza (obrazuje to tabela nr 1), a tym samym liczba dzieci (tabela 2).

Tabela nr 1: Liczba mieszkańców Powiatu Jarosławskiego w latach 2011-2013.

rok	Liczba mieszkańców Powiatu Jarosławskiego
2011	122.677
2012	122.414
2013	122.130

źródło: dane statystyczne GUS, opracowanie własne

Tabela nr 2: Liczba dzieci w powiecie jarosławskim w latach 2011-2013

rok	Liczba dzieci w Powiecie Jarosławskim
2011	28.450
2012	27.581
2013	26.926

źródło: dane statystyczne GUS, opracowanie własne

Lepiej obrazuje to wskaźnik przyrostu naturalnego (tabela nr 3):

Tabela nr 3: Przyrost naturalny w latach 2011-2013, porównanie Powiatu Jarosławskiego, województwa podkarpackiego i Polski.

rok	Przyrost naturalny (stosunek przyrostu ludności do początkowej jej liczby w okresie rocznym)		
	Powiat Jarosławski	Województwo podkarpackie	Polska
2011	0,7	1,4	0,3
2012	0,4	1,3	0,0
2013	0,3	1,1	-0,5

źródło: dane statystyczne GUS, opracowanie własne

Z analizy powyższych tabel wynika, że maleje liczba mieszkańców i jednocześnie liczba dzieci.

Tendencję wzrostową wskazują środki nadzoru stosowane przez Sąd nad małoletnimi dziećmi (tabela nr 4).

Tabela nr 4: Liczba spraw dotyczących sprawowania władzy rodzicielskiej rozpatrywanych przez Sąd Rejonowy w Jarosławiu

rok	Liczba spraw o władzy rodzicielskiej rozpatrywanych przez Sąd Rejonowy w Jarosławiu				
	wpłynęło	załatwiono	orzeczono		
			pozbawienie	zawieszenie	ograniczenie
2011	86	37	4	3	30
2012	90	51	9	2	40
2013	93	62	16	1	45

Źródło: opracowanie własne PCPR Jarosław na podstawie danych z Sądu Rejonowego w Jarosławiu

Powyższa tabela obrazuje 4-krotny wzrost liczby pozbawień władzy rodziców przez Sąd nad małoletnimi dziećmi w latach od 2011-2013r. Ograniczenie władzy rodzicielskiej natomiast wzrosło o połowę w okresie tylko dwóch lat, co wskazuje na konieczność tworzenia oraz zwiększania w kolejnych latach ilości miejsc dla dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej.

Jedną z istotnych przyczyn niewywiązywania się rodziców z obowiązku zapewniania dzieciom odpowiednich warunków do życia i rozwoju jest najczęściej ich bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych. Sytuację w tym zakresie w Powiecie Jarosławskim obrazuje tabela nr 5.

Tabela nr 5: Powody udzielania pomocy społecznej

Miasto/Gmina	Potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności;			Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych;		
	2012	2013	I półrocze 2014	2012	2013	I półrocze 2014
m. Jarosław	133	157	146	70	67	61
m. Radymno	23	25	18	14	15	12

m. i gm. Pruchnik	15	37	40	85	87	70
Chłopice	36	34	31	115	120	96
Rokietnica	15	14	18	26	34	15
Pawłosiów	12	18	15	16	15	6
Laszki	brak danych	brak danych	brak danych	2	2	0
Radymno	36	40	33	55	52	43
Roźwienica	82	98	89	40	46	30
Wiązownica	37	33	23	17	31	33
Jarosław	33	40	24	52	47	30
Ogółem	422	496	437	492	516	396

Źródło: opracowanie własne PCPR Jarosław na podstawie danych z GOPS i MOPS powiatu jarosławskiego

Powyższe statystyki wskazują na coraz większą bezradność rodzin w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz stale rosnącą potrzebę ochrony macierzyństwa oraz wielodzietności. Szczególnie duży wzrost przedstawia wskaźnik tylko dla I półrocza 2014r., który niemalże dorównał już liczbie rodzin korzystających ze wsparcia w roku 2013r.

Dzieciom pozbawionym właściwej opieki i wychowania przez swoich rodziców, niezbędnym jest jej zapewnienie poprzez m.in. przysposobienie. Liczbę adopcji dzieci z Powiatu Jarosławskiego obrazuje tabela nr 6 i 7.

Tabela nr 6: Liczba adopcji dzieci z Powiatu Jarosławskiego.

lata	Liczba dzieci z Powiatu Jarosławskiego			
	adoptowanych przez rodziny z Powiatu Jarosławskiego	adoptowanych przez rodziny spoza Powiatu Jarosławskiego	z tego adopcje zagraniczne	liczba dzieci z Powiatu Jarosławskiego oczekująca na adopcję
2012	0	1	0	1
2013	0	3	0	5
I półro cze 2014	0	0	0	2

Źródło: opracowanie własne PCPR Jarosław na podstawie danych z Ośrodka Adopcyjnego w Rzeszowie

Powyższe dane ukazują wzrost liczby dzieci umieszczanych w rodzinach przysposabiających oraz oczekujących na adopcję .

Tabela nr 7: Liczba rodzin z Powiatu Jarosławskiego adoptujących dzieci.

lata	Liczba rodzin z Powiatu Jarosławskiego		
	adoptujących dzieci z Powiatu Jarosławskiego	adoptujących dzieci spoza Powiatu Jarosławskiego	liczba rodzin z Powiatu Jarosławskiego oczekujących na adopcję
2012	0	5	2
2013	0	1	1
I półro cze 2014	0	0	1

Źródło: opracowanie własne PCPR Jarosław na podstawie danych z Ośrodka Adopcyjnego w Rzeszowie

Dzieci z nieuregulowaną sytuacją prawną, niekwalifikujące się do adopcji zostają umieszczane w pieczy zastępczej.

Tabela nr 8: Liczba umieszczeń małoletnich z Powiatu Jarosławskiego w pieczy zastępczej.

rok	Liczba umieszczeń małoletnich		
	Przekazania do rodziny zastępczej	Skierowania do placówki opiekuńczo-wychowawczej	Powroty do zresocjalizowanego środowiska rodzinnego
2011	5	4	0
2012	11	4	0
2013	9	5	0

Źródło: opracowanie własne PCPR Jarosław

3.2 Analiza systemu pieczy zastępczej w powiecie jarosławskim

Pieczka zastępcza dzieli się na:

I) rodzinną;

- 1) rodzina zastępcza:
 - a) spokrewniona,
 - b) niezawodowa,
 - c) zawodowa, w tym
 - zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego
 - zawodowa specjalistyczna;
- 2) rodzinny dom dziecka.

II) instytucjonalną

- 1) placówki opiekuńczo-wychowawcze:
 - a) domy dziecka
 - b) specjalne ośrodki wychowawcze
 - c) młodzieżowe ośrodki wychowawcze
- 2) regionalna placówka opiekuńczo-terapeutyczna;
- 3) interwencyjny ośrodek preadopcyjny.

Pomoc dla osób usamodzielnianych

- 1) przyznaje się pomoc na:
 - a) kontynuowanie nauki,
 - b) usamodzielnienie,
 - c) zagospodarowanie;
- 2) udziela się pomocy w uzyskaniu:
 - a) odpowiednich warunków mieszkaniowych,
 - b) zatrudnienia.

Tabela nr 9: Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej wg gmin.

Miasto/gmina	lata		
	2012	2013	I półrocze 2014
m. Jarosław	8	13	6
m. Radymno	1	0	4
m. i gm. Pruchnik	2	2	0
Chłopice	0	0	2
Rokietnica	0	0	0
Pawłosiów	1	0	0
Laszki	2	2	0
Radymno	1	8	8
Roźwienica	1	0	0
Wiązownica	3	3	1
Jarosław	0	1	2
Ogółem	19	29	23

Źródło: opracowanie własne PCPR Jarosław na podstawie danych z GOPS i MOPS Powiatu Jarosławskiego

Powyższe zestawienie wskazuje na tendencję wzrostową ilości dzieci umieszczanych w pieczy zastępczej w poszczególnych latach. Tylko w I półroczu 2014r. umieszczono w pieczy o 6-ro dzieci mniej niż w całym 2013r.

Tabela 10: Liczba dzieci z Powiatu Jarosławskiego skierowanych do placówek opiekuńczo-wychowawczych.

Lata	Liczba dzieci z Powiatu Jarosławskiego	
	skierowanych do Domu Dziecka nr 1 w Jarosławiu	skierowanych do placówek poza Powiat Jarosławski
2012	3	1
2013	4	0
I półrocze 2014	3	2

Źródło: opracowanie własne PCPR Jarosław

Tabela nr 11: Liczba rodzin zastępczych w Powiecie Jarosławskim

Rodziny zastępcze	2012	2013	I pół. 2014
spokrewnione	51	49	48
niezawodowe	27	25	26
zawodowe, w tym:	4	5	6
specjalistyczne	1	1	1
pogotowie rodzinne	0	1	1
RAZEM	82	79	80

Źródło: opracowanie własne PCPR Jarosław

Powyższe dane przedstawiają wzrost liczby rodzin zastępczych niezawodowych oraz zawodowych w I półroczu 2014r., w stosunku do roku 2013.

Pozytywną tendencją jest powstawanie nowych rodzin zawodowych oraz sukcesywny ich wzrost. Udało się również założyć w roku 2013 rodzinę zastępczą o charakterze pogotowia rodzinnego, która pełni ważną rolę w przypadkach nagłego umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej.

Tabela nr 12: Liczba dzieci w rodzinach zastępczych

Dzieci w rodzinach zastępczych	2012	2013	I pół. 2014
spokrewnione	74	71	66
niezawodowe	32	29	28
zawodowe, w tym:	12	15	18
specjalistyczne	1	1	1
pogotowie rodzinne	0	3	3
RAZEM	118	115	112

Źródło: opracowanie własne PCPR Jarosław

Powyższy schemat wskazuje na coraz większą liczbę dzieci umieszczonych w zawodowych rodzinach zastępczych.

Tabela nr 13: Finansowanie rodzin zastępczych w Powiecie Jarosławskim

	2012			2013			I pół. 2014		
	Spokrewnionych	Niezawodowych	Zawodowych	Spokrewnionych	Niezawodowych	Zawodowych	Spokrewnionych	Niezawodowych	Zawodowych
Pokrycie kosztów utrzymania – art. 80 ust.1	574.299 zł	369.916 zł	79.591 zł	613.820 zł	392.249 zł	70.751 zł	294.282 zł	203.366 zł	47.598 zł
Pokrycie niezbędnie kosztów związanych z przyjęciem dziecka – art. 83 ust.1 pkt.2a	0	2.500 zł	0	0	1.500 zł	7.100 zł	2.300 zł	4.300 zł	2.600 zł
Wypoczynek poza miejscem zam. –art.83 ust.1 pkt.1	5.686 zł	0	2.400 zł	11.250 zł	2.400 zł	541 zł	0	0	0
zdarzenie losowe – art. 83 ust. 1 pkt.2b	2.500 zł	0	4.000 zł	600 zł	0	0	250 zł	0	0

Źródło: opracowanie własne PCPR Jarosław

Tabela nr 14: Wynagrodzenia rodzin zastępczych zawodowych w Powiecie Jarosławskim

rok	Wynagrodzenia rodzin zastępczych zawodowych
2012	110.260 zł
2013	142.315 zł
I półrocze 2014	82.104 zł

Źródło: opracowanie własne PCPR Jarosław

Tabela nr 15: Usamodzielnienia dzieci z rodzin zastępczych w Powiecie Jarosławskim

	2012		2013		I pół. 2014	
	osoby	kwota (zł)	osoby	kwota (zł)	osoby	kwota (zł)
Kontynuacja nauki	33	191.157	30	173.685	29	86.054
Usamodzielnienie	7	32.940	4	14.841	0	0
Zagospodarowanie	7	21.348	3	8.498	1	4.686

Źródło: opracowanie własne PCPR Jarosław

Tabela nr 16: Usamodzielnienia dzieci z placówek opiekuńczo-wychowawczych w Powiecie Jarosławskim

	2012		2013		I pół. 2014	
	osoby	kwota (zł)	osoby	kwota (zł)	osoby	kwota (zł)
Domy dziecka						
Kontynuacja nauki	11	57.509	9	50.743	4	11.387
Usamodzielnienie	1	6.588	1	4.941	1	1.647
Zagospodarowanie	2	5.500	1	1.647	0	0
Specjalne ośrodki wychowawcze						
Kontynuacja nauki	1	5.929	1	1.910	0	0
Usamodzielnienie	0	0	1	4.941	0	0
Zagospodarowanie	0	0	1	1.902	0	0
Młodzieżowe ośrodki wychowawcze						
Kontynuacja nauki	3	17.788	7	37.428	7	17.293
Usamodzielnienie	0	0	1	4.941	1	3.294
Zagospodarowanie	0	0	2	9.779	3	12.133

Źródło: opracowanie własne PCPR Jarosław

4. CELE POWIATOWEGO PROGRAMU ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ NA LATA 2015-2017

Cel główny: zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom w przypadkach niemożności sprawowania opieki i wychowania przez rodziców.

Cele szczegółowe:

1) praca z rodziną umożliwiającą powrót dziecka do rodziny lub gdy jest to niemożliwe – dążenie do przysposobienia dziecka a w przypadku braku możliwości przysposobienia dziecka - opiekę i wychowanie w środowisku zastępczym.

2) przygotowanie dziecka do:

a) godnego, samodzielnego i odpowiedzialnego życia,

b) pokonywania trudności życiowych,

c) nawiązywania i podtrzymywania bliskich, osobistych i społecznie akceptowanych kontaktów z rodziną i rówieśnikami, w celu łagodzenia skutków doświadczania straty i separacji oraz zdobywania umiejętności społecznych;

3) zaspokojenie potrzeb emocjonalnych dzieci, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb bytowych, zdrowotnych, edukacyjnych i kulturalno-rekreacyjnych.

5. ZADANIA DO REALIZACJI W RAMACH PROGRAMU ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ W POWIECIE JAROSŁAWSKIM NA LATA 2015-2017

1) opracowanie i realizacja 3-letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających między innymi coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych;

2) zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz w placówkach opiekuńczo-wychowawczych;

3) organizowanie wsparcia osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka oraz placówki opiekuńczo-wychowawcze i regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne, przez wspieranie procesu usamodzielnienia;

4) tworzenie warunków do powstawania i działania rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka i rodzin pomocowych;

5) prowadzenie placówek opiekuńczo-wychowawczych oraz placówek wsparcia dziennego o zasięgu ponadgminnym;

6) organizowanie szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka i dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego oraz kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego;

7) organizowanie wsparcia dla rodzinnej pieczy zastępczej, w szczególności przez tworzenie warunków do powstawania:

a) grup wsparcia,

b) specjalistycznego poradnictwa;

8) wyznaczanie organizatora rodzinnej pieczy zastępczej

9) zapewnienie przeprowadzenia przyjętemu do pieczy zastępczej dziecku niezbędnych badań lekarskich;

10) prowadzenie rejestru danych, o którym mowa w art. 46 ustawy;

11) kompletowanie we współpracy z właściwym ośrodkiem pomocy społecznej dokumentacji związanej z przygotowaniem dziecka do umieszczenia w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka;

12) finansowanie:

a) świadczeń pieniężnych dotyczących dzieci z terenu powiatu, umieszczonych w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka, placówkach opiekuńczo-wychowawczych, regionalnych placówkach opiekuńczo-terapeutycznych, interwencyjnych ośrodkach preadopcyjnych lub rodzinach pomocowych, na jego terenie lub na terenie innego powiatu,

b) pomocy przyznawanej osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka, placówki opiekuńczo-wychowawcze lub regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne,

c) szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego oraz szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka oraz dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego;

13) sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust. 3 ustawy;

14) przekazywanie do biura informacji gospodarczej informacji, o której mowa w art. 193 ust. 8 ustawy.

15) realizacja zadań wynikających z rządowych programów wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej;

16) finansowanie pobytu w pieczy zastępczej osób, o których mowa w art. 5 ust. 3 ustawy.

17) stopniowe zmniejszenie ilości dzieci umieszczanych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie innych powiatów;

18) utworzenie i finansowanie mieszkań chronionych dla wychowanków opuszczających pieczę zastępczą;

6. REALIZATOR ZADAŃ

Zgodnie z ustawą, w zakresie wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej obowiązek ten spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej. Przy czym pieczę zastępczą organizuje powiat (art. 32 ust. 2 ustawy). Organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej jest wyznaczona przez starostę jednostka organizacyjna powiatu lub podmiot, któremu powiat zlecił realizację tego zadania na podstawie art. 190 ustawy.

W powiecie jarosławskim, Zarządzeniem Starosty Powiatu, na organizatora pieczy zastępczej zostało wyznaczone Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie. Do realizacji działań w PCPR został powołany Zespół do spraw pieczy zastępczej. Z uwagi na duży zakres prac, zgodnie z art. 76 ust 3 oraz art. 190 ustawy, część zadań zleca się organizacji pozarządowej, na zasadach ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. W szczególności dotyczy to szkolenia kandydatów na rodziny zastępcze. Zadanie to od 2012r. otrzymuje do realizacji Katolickie Centrum Wspierania Rodziny i Pieczy Zastępczej w Krośnie.

Obecnie posiadamy 4 rodziny przeszkolone do pełnienia funkcji niezawodowej rodziny zastępczej, pozostające w gotowości do przyjęcia dzieci.

7. ZASADY REALIZACJI ZADAŃ Z ZAKRESU WSPIERANIA RODZINY I SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ.

Naczelną zasadą w realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej jest podmiotowość dziecka i rodziny oraz prawo dziecka do:

- 1) wychowania w rodzinie, a w razie konieczności wychowywania dziecka poza rodziną – do opieki i wychowania w rodzinnych formach pieczy zastępczej, jeśli jest to zgodne z dobrem dziecka;
- 2) powrotu do rodziny;
- 3) utrzymywania osobistych kontaktów z rodzicami i innymi osobami bliskimi, z wyjątkiem przypadków, w których sąd zakazał takich kontaktów;
- 4) stabilnego środowiska wychowawczego;
- 5) kształcenia, rozwoju uzdolnień, zainteresowań i przekonań oraz zabawy i wypoczynku;
- 6) pomocy w przygotowaniu do samodzielnego życia;
- 7) ochrony przed arbitralną lub bezprawną ingerencją w życie dziecka;
- 8) informacji i wyrażania opinii w sprawach, które go dotyczą, odpowiednio do jego wieku i stopnia dojrzałości;
- 9) ochrony przed poniżającym traktowaniem i karaniem;
- 10) poszanowania tożsamości religijnej i kulturowej;
- 11) dostępu do informacji dotyczących jego pochodzenia.

8. WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA CELÓW

Za pomocą analizy porównawczej wskaźniki mają przedstawić rozwój pieczy zastępczej w powiecie jarosławskim w latach które obejmuje niniejszy program.

1. Liczba rodzin zastępczych w powiecie.
2. Liczba dzieci umieszczonych poza rodziną naturalną w pieczy zastępczej, rodzinnej i instytucjonalnej.
3. Liczba dzieci przebywających w instytucjonalnej pieczy zastępczej.
4. Wykorzystywanie środków finansowych na realizację programu.
5. Wsparcie dla rodzin zastępczych merytoryczne i finansowe (formy, zakresy).
6. Zwiększenie liczby niezawodowych i zawodowych rodzin zastępczych.
7. Zmniejszenie liczby dzieci w wieku poniżej 10 roku życia przebywających w instytucjonalnej pieczy zastępczej.
8. Zwiększenie świadomości społeczności lokalnej odnośnie wartości rodziny.
9. Zwiększenie usamodzielnienia osób opuszczających system pieczy zastępczej.
10. Zwiększenie liczby dzieci wychodzących z systemu pieczy zastępczej pod opiekę rodzin biologicznych.

9. MONITORING PROGRAMU

Będzie polegał na zbieraniu danych dotyczących zrealizowanych działań zebranych w formie rocznych Powiatowych Programów Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej (o którym mowa w art.182 ust. 6 ustawy). W myśl niniejszego artykułu PCPR składa Zarządowi Powiatu coroczne sprawozdanie z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie oraz przedstawia zestawienie potrzeb w zakresie systemu pieczy zastępczej i na tej podstawie Zarząd Powiatu uchwała Powiatowy Program Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej. Dodatkowym narzędziem monitoringu będzie stała obserwacja i nadzorowanie realizacji działań, jak również w przypadku zmian sytuacji reagowanie i odpowiednie dostosowywanie działań w szczególności dotyczących zabezpieczenia środków finansowych w przypadkach losowych (np. umieszczenie w pieczy zastępczej dzieci z rodzin wielodzietnych).

10. EWALUACJA PROGRAMU

Przedmiotem ewaluacji będzie ocena skuteczności realizowanych zadań w oparciu o analizę założonych wskaźników, określająca stopień realizacji celów programu. Dodatkowym narzędziem ewaluacji programu będzie obserwacja i analiza corocznych Powiatowych Programów Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej, która zostanie dokonana po upływie okresu na który został sporządzony Program w ramach corocznego sprawozdania PCPR ze swojej działalności.

11. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU

1. Samorząd województwa - w zakresie szkoleń z pieczy zastępczej;
2. Samorząd powiatu - wydatki na opiekę i wychowanie;
3. Samorzady gmin - w wysokości określonej przez art. 191 ust. 9 ustawy;
4. Administracja rządowa - w zakresie programów wspierających;
5. Organizacje pozarządowe;
6. Odpłatność rodziców biologicznych;
7. Inne.

12. LIMIT RODZIN ZASTĘPCZYCH ZAWODOWYCH

Na podstawie monitoringu dotyczącego liczby dzieci w powiecie umieszczonych w pieczy zastępczej z lat poprzednich a także liczby dzieci z poszczególnych gmin i miast powiatu zagrożonych umieszczeniem w pieczy zastępczej, można ustalić limit rodzin zastępczych zawodowych na lata 2015-2017.

Tabela nr 17: Liczba dzieci z poszczególnych gmin i miast powiatu zagrożonych umieszczeniem w pieczy zastępczej.

l.p.	miasto/gmina	lata		
		2015	2016	2017
1.	gmina Chłopice	2	1	0
2.	gmina Jarosław	3	3	3
3.	gmina Laszki	2	2	2
4.	gmina Pawłosiów	0	0	0
5.	gmina Radymno	2	2	2
6.	gmina Rokietnica	0	0	0
7.	gmina Roźwienica	0	0	0
8.	gmina Wiązownica	1	1	1
9.	miasto i gmina Pruchnik	7	11	10
10.	miasto Jarosław	15	0	0
11.	miasto Radymno	0	0	0
razem		32	20	18

Źródło: opracowanie własne PCPR Jarosław na podstawie informacji z miast i gmin powiatu

Z tabeli tej wynika, że według opinii GOPS-ów liczba dzieci zagrożonych umieszczeniem w pieczy zastępczej będzie spadać, wiąże się to z realizacją zadań z zakresu wspierania rodziny naturalnej m.in. przez pracę z rodziną przez tzw. asystentów, których liczba od 2015 r. znacznie wzrosła.

Tabela nr 18: Liczba zawodowych rodzin zastępczych w powiecie jarosławskim w latach 2008-2014

ROK	2008	2009	2010	2011	2012	2013	I połowa 2014
zawodowe rodziny zastępcze	1	1	2	3	4	5	6
różnica w stosunku do roku poprzedniego	1	0	1	1	1	1	1

Źródło: opracowanie własne PCPR Jarosław

Powyższy schemat obrazuje wskaźnik wzrostu zawodowych rodzin zastępczych o jedną w poszczególnych latach od 2009r.

Limit nowo zakładanych rodzin zastępczych zawodowych i rodzinnych domów dziecka na lata 2015—2017

Ustalony na podstawie danych szacunkowych z gmin i miast powiatu nt. dzieci zagrożonych umieszczeniem w pieczy zastępczej i średniej liczby zawodowych rodzin zastępczych założonych w powiecie jarosławskim w latach 2008-2014 limit nowo zakładanych rodzin zastępczych na lata 2015-2017 w powiecie jarosławskim ustala się następująco:

rok 2015 - 2

rok 2016 – 2 oraz 1 rodzinny dom dziecka

rok 2017 – 2

13. PLANOWANY BUDŻET PROGRAMU ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ W POWIECIE JAROSŁAWSKIM NA LATA 2015-2017

Tabela nr 19. Planowane wydatki Powiatu Jarosławskiego na pieczę zastępczą.

wydatki	2015	2016	2017
Rodzinna piecza zastępcza wraz z usamodzielnieniami	2.534.000 zł	2.700.000 zł	2.900.000 zł
Dom Dziecka	1.600.690 zł	1.700.000 zł	1.700.000 zł
Placówki poza powiatem	348.000 zł	300.000 zł	250.000 zł
Mieszkanie chronione dla wychowanków opuszczających pieczę zastępczą	-	70.000 zł	80.000 zł
razem	4.482.690 zł	4.770.000 zł	4.930.000 zł

Źródło: opracowanie własne PCPR Jarosław

Tabela nr 20. Planowane dochody Powiatu Jarosławskiego z pieczy zastępczej uzyskiwane od gmin (pozyskiwane na podstawie art. 191 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej).

dochody	2015	2016	2017
Rodzinna Piecza Zastępcza	123.186 zł	135.505 zł	149.056 zł
Placówki Opiekuńczo- Wychowawcze	104.510 zł	166.954 zł	195.908 zł
razem	227.696 zł	302.459 zł	344.964 zł

Źródło: opracowanie własne PCPR Jarosław

14. ZAKŁADANE REZULTATY REALIZACJI PROGRAMU

Jednym z rezultatów realizacji Programu rozwoju pieczy zastępczej na lata 2015-2017 jest zwiększenie świadomości społeczności lokalnej odnośnie wartości rodziny a także wzrost wiedzy społeczeństwa o systemie wspierania rodziny i pieczy zastępczej w naszym kraju, określonych w ustawie z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Zakłada się, że przełoży się to na liczbę pozyskiwanych kandydatów do pełnienia funkcji rodzin zastępczych. Jednocześnie zmniejszy się liczba dzieci w placówkach opiekuńczo - wychowawczych a tym samym nakłady finansowe na utrzymanie niniejszych instytucji.

Dodatkowe wsparcie istniejących już rodzin zastępczych poprzez: organizowanie specjalistycznych szkoleń, grup wsparcia i zapewnienie specjalistycznej pomocy m.in. psychologicznej, pozwoli na lepsze realizowanie założeń pieczy zastępczej którym jest przygotowanie wychowanków do samodzielności. Uzyskanie przez nich prawidłowych wzorców życia rodzinnego i społecznego pozwoli na zmniejszenie w przyszłości patologii społecznych i ewentualnych nieoczekiwanych umieszczeń ich potomstwa w pieczy zastępczej.

Wzmocnienie procesu aktywizowania osób usamodzielnianych do uczestnictwa w życiu społecznym, kontynuowanie nauki i uzyskiwanie kwalifikacji zawodowych oraz wsparcie i pomoc w zamieszkaniu m.in. w mieszkaniu chronionym, zapewni wychowankom poczucie dobrej drogi do pełnego usamodzielnienia.

Ponadto szkolenia, kontakty i współpraca z innymi instytucjami i organizacjami, które świadczą swoją pracę na rzecz rodzin i dzieci podniesie możliwości integracji i polepszenie możliwości współpracy z rodzinami zastępczymi.